

KRANIEC (8) *sb m*

a *pochylone*; e *prawdopodobnie jasne* (tak w -ec).

sg *N* krąniec (4). ◇ *A* krąniec (1). ◇ *pl* *A* krąńce (2). ◇ *L* krą(n)c(a)ch (1).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde* XVI – XVIII w.

1. *Brzeg*, *kraj* *czegoś okrągłego* (tu *naczynia* lub *nakrycia głowy*); *labium PolAnt*; *ambitio*, *eireumferentia labri*, *crepido lancis*, *margo conchae a. patinae a. quadrae a. testudinis Cn* (4) : á krąniec iego [*kotła*] był iáko kraniec v kubká liliowemi kwiátami ochędożony *BibRadz* 2. *Par* 4/5; kolpaczek axamithni kvnami wewnątrz, a sobolczem na kranczach pothsithi *ZapMaz III G* 1/113v.

Szereg: »kraniec i opasanie« (1): Kraniecz i opafanie o kolo bieretka z lanczufka zlote⁸⁰ *WyprKr* 28.

2. *Przepaska*, *opaska* (2) : Od mnoftwá ich kázi fie odzienie moię/ á nieináczey iáko kraniec około łzye [*capitio tunicae*] obthoczyli mię. *Leop Job* 30/18; vczyniwłszy kraniec złoty s kwiáty co napiękniefzych farb ná kłtał korony/ przywiázefz iá złotá łznurá [...] do niego/ áby fie tho łpołu y s czapká łpodniá [...] dzyerzáło. *BielKron* 34v.

3. [*Prawdopodobnie tkanina dekoracyjna służąca do zawieszania na ścianach lub jako zasłona przy łożu*: firanki 3 zielone, harasewy; kraniec harasewy, listwowany strzępkami *InwMieszcz* 1583 nr 243. [*Cf* kraniec do łoża adamaszkowy, zielony, z franzlá *InwMieszcz* 1608 nr 338]]

4. *woj. Prawdopodobnie osłona dla strzelców i dział* (2) : Iefli dołtátek kolas/ łtáwiay ie łowito/ Ołypuy ie z obu łtron/ by ich nie przebito. Opátrzywłszy iuz dobrze/ dobrá łpráwá łzánce/ Wielkief y máłef łtrzelbie/ poczynicie kráńce [!]. Tám wedłóg proporcyey/ połtánowic dżiálá *BielSat N* [*idem*: kráńce] *BielSjem* 36.

5. [*Wieniec, korona*: y gwiazdy włzytkie co iáśnieyfze/ łkupiły fie ná głowę iey [*Matki Boskiej*] w krániec bárzo łwietny/ y otoczywłszy iá/ vczynili nád niá koronę *BzowRóz* 103 (*Linde*).]

Synonimy: 1. *brzeg*, *kraj*, *krawędź*; 2. *obojczyk*; 5. *korona*, *wieniec*.

Cf KRANC